چالش‌های کتابداران در رویارویی با نسل گوگل

مقدمه

نسل گوگل (Generation Google)، یک اصطلاح جالب برای توصیف افرادی است که پس از اوایل دهه ۱۹۹۰ متولد شده‌اند. نسل گوگل در حال حاضر، یکی از تحصیل کرده‌ترین نسل در تمام دوران است که از هنگامی که چشم به جهان گشوده‌اند، تحت سلطه اینترنت بوده‌اند. نتایج مطالعات صورت گرفته، حاکی از آن است که اگرچه این نسل تعامل و آشنایی کاملی با رایانه‌ها دارند، اما به شدت به موتورهای جستجو متکی هستند، به جای خواندن، صرفاً مشاهده می‌کنند و برای ارزیابی اطلاعاتی که در وب پیدا می‌کنند، از مهارت‌های انتقادی و تحلیلی چندانی برخوردار نیستند. کتابخانه دانشگاهی یا کتابخانه عمومی به طور حتم جزو محبوب‌ترین مکان‌های مورد استفاده آنان خواهد بود. شناخت این‌که آنان چه ویژگی‌هایی دارند و زندگی‌شان چگونه شکل گرفته است و هم‌چنین بررسی عمیق‌تر این نسل و آگاهی از روحیات، انگیزه‌ها و علائق و چگونگی استفاده آنان از فناوری، می‌تواند شکاف‌های موجود بین آنان و کتابخانه را بیشتر نمایان سازد. در نهایت کتابداران باید برای خدمت به این نسل رو به رشد همکاری کنند و با مدیریت رفتارهای اطلاعاتی، این نسل جدید از کاربران را حفظ کنند.

انواع نسل‌های گوگل

هدف از این نوشتار این است که تأثیر انتقال دیجیتالی بر رفتار اطلاعاتی نسل گوگل و هدایت خدمات کتابخانه و اطلاعات را برای پیش‌بینی و واکنش در برابر هرگونه رفتار جدید یا نوظهور به مؤثرترین روش را بررسی کنیم. قبل از شروع بحث در مورد نسل گوگل، ابتدا بهتر است ویژگی‌های مختصری در مورد نسل‌های قبل‌تر یعنی نسل X (ایکس) ونسل Y یا هزاره ارائه شود.

نسل X (ایکس)
نسل ایکس، نسلی است که زمان تولدشان را می‌توان اواسط دهه ۱۹۶۰ تا اوایل ۱۹۸۰ قلمداد کرد که در ایران معادل با دهه ۵۰ تا ۷۰ است. کسانی که در این نسل متولد شده‌اند خیلی راحت می‌توانند خود را با تغییرات وفق دهند، تعصبات مذهبی ندارند، خیلی جنسیت برایشان ملاک برتری نیست و می‌توان گفت که به نوعی روشنفکر هستند. با توجه به اینکه این نسل در زمان پرتلاطمی از دنیا متولد شده، تغییر برای آن‌ها یک مسئله عادی شده و دائماً در پی تغییر هستند و برای همین مثلاً ممکن است به ندرت ۱۰ سال در یک شرکت باقی بمانند. نسل ایکس ارزش‌هایی دارند که در قیاس با سایر نسل‌های قبل از خود متفاوت است به طوری که مثلاً اکثر آن‌ها باور دارند تنها کسی که می‌تواند به آن‌ها کمک کند، خودشان هستند. این نسل معمولاً شخصیت‌های غیررسمی داشته و از طرفی نسلی هستند که به امکانات جدید دسترسی دارند و اطلاعات آن‌ها تنها محدود به شهر یا کشور محل زندگی‌شان نیست بلکه اطلاعاتشان در سطح جهانی است و بزرگ‌ترین ویژگی نسل ایکس توانائی برقراری ارتباط آن‌ها با جامعه اطرافشان است و از افراد سرشناس این نسل هم می‌توان به جنیفر لوپز و ویکتوریا بکهام و غیره اشاره کرد.

نسل Y یا هزاره

نسل وای یا هزاره، نسلی است که در عصر فناوری به دنیا آمده و به نوعی می‌توان گفت که فناوری در DNA ایشان رمزنگاری شده است. این نسل ۲۴ ساعت شبانه‌روز، ۷ روز هفته و ۳۶۵ روز سال باید به اینترنت وصل باشد و در غیر این صورت گویی چیزی را گم کرده است که از جمله افراد سرشناس این نسل می‌توان به جسیکا آلبا، ریحانا و اَدل اشاره کرد.

نسل Z یا نسل گوگل
نسل Z، که با نام‌های «نسل نت» و «نسل اینترنت» نیز شناخته می‌شود، نام گروهی از مردم است که از اوایل دهه ۲۰۰۰ تاکنون زاده شده‌اند و از نَسل قبلی، یعنی نسل هزاره، کاملاً متمایزند. این نسل فرزندان نسل‌های ایکس و وای هستند و بخش اعظم اعضای نسل زد برای تمام عمر خود از ارتباطات و رسانه‌های دیجیتال استفاده خواهند کرد. نسل زد از وقتی که چشم به جهان گشوده‌اند، در اطراف خود به طور گسترده‌ای با فناوری‌های پیشرفته‌ای نظیر اینترنت، شبکه‌های اجتماعی، مسنجر، سرویس‌های پیام کوتاه، ام‌پی‌تری پلیرها، تلفن‌های همراه، یوتیوب و ... مواجه بوده‌اند و به همین دلیل

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

برخی به این نسل لقب‌شهروندان دیجیتال داده‌اند. به عبارتی، اعتیاد آن‌ها به فضای سایبری به مراتب بیش از نسل هزاره است.[1] این نسل در حال حاضر در حال تحصیل هستند، در واقع، بیشتر دانشجویانی که امروز وارد دانشکده‌ها و دانشگاه‌های می‌شوند، جوان‌تر از میکرو کامپیوتر هستند، به‌جای نوشتن در یک دفترچه یادداشت، ترجیح می‌دهند با صفحه‌کلید این کار را انجام دهند و از کار کردن با صفحه‌نمایش رایانه نسبت به در دست گرفتن کاغذ خرسندتر هستند. برای آنان تماس مداوم و فوری با دوستان و خانواده در هر زمان و هر مکانی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. (Frand, 2000)

چالش‌های پیش‌روی کتابداران در رویارویی با نسل گوگل:

حال که با انواع نسل‌ها آشنا شدیم، در ادامه قصد داریم چالش‌های پیش‌روی کتابداران در هنگام رویارویی با نسل گوگل را مورد تحلیل قرار دهیم. همان‌طور که بیان شد نسل گوگل، در عصر فناوری مدرن و دسترسی کامل به اینترنت، دستگاه‌های تلفن همراه و رسانه‌های اجتماعی رشد کرده است، بدیهی است که این نوع دسترسی نیز یک رفتار جستجوی اطلاعاتی و شکل جدیدی از تجربه کاربری را به وجود آورده است. این نسل به دنبال تجربیات شخصی هستند، تجربیاتی که اطلاعات و محتوای آن به آسانی در دسترس بوده و به راحتی قابل هضم هستند و از طریق تعاملات فوری حاصل می‌شود. از طرف دیگر، وابستگی زیاد به فن‌آوری‌های پیشرفته ممکن است که تأثیرات منفی بر روی رفتار اطلاعاتی این نسل داشته باشد، زیرا آن‌ها به رضایت فوری از نتایج جستجو عادت کرده‌اند و صرفاً با جستجوی کلمات کلیدی خود اکتفا می‌کند، درحالی‌که این نتایج جستجو اثبات نشده و قابل اطمینان نیستند؛ بنابراین می‌توان چنین استنباط کرد که نسل گوگل علیرغم استفاده از پیشرفت‌های نوظهور و افزایش میزان دسترسی به فناوری‌های مختلف، دارای توانایی‌های ضعیفی در جستجو و ارزیابی اطلاعات هستند.

حال این سؤال پیش می‌آید که وظایف کتابداران برای رویارویی با نسل گوگل چیست؟ به عبارت‌ساده، این نوع از کاربران کتابخانه شما می‌خواهند در هنگام استفاده از ابزار و سیستم‌عامل خودکفا باشند. هم‌چنین ممکن است ضمن این‌که انتظار دارند به سیستم عامل‌های قدرتمندی دسترسی داشته باشند که انتظارات کاربری آن‌ها را برآورده می‌کند، درعین‌حال به طور هم‌زمان از کتابداران انتظار دارند که بتواند آنان را در انجام جستجوهای پژوهشی خود راهنمایی کنند و در مورد نحوه جستجوی صحیح در پایگاه‌های اطلاعاتی نیز آموزش ببینند. با این اوصاف کتابداران باید از کجا شروع کنند؟ اولین قدم برای پر کردن شکاف بین نسل گوگل و کتابخانه، درک و شناخت آنان است. از رفتار اطلاعاتی «تند و تیز و پرش‌گونه»[2] آنان گرفته تا معیارهای ارزیابی آنان -، در حقیقت ویژگی‌های منحصربه‌فردی در مورد این کاربران وجود دارد. در ذیل به برخی ازبرجسته‌ترین رفتارهای اطلاعاتی نسل گوگل‌اشاره می‌شود:

1. آنان موتور جستجوی گوگل و یاهو را در اولویت نخست خودشان برای جستجوی منابع قرار می‌دهند و سپس از منابع چاپی کتابخانه‌ای استفاده می‌کنند.
2. اغلب آنان از وجود وب پنهان و سایر پایگاه‌های اطلاعاتی تخصصی مطلع نیستند.
3. مدت‌زمان کمتری را صرف ارزیابی اطلاعات جستجو شده از لحاظ ربط، صحت و اعتبار اطلاعات می‌کنند.
4. درک و دانش اندکی از نیاز اطلاعاتی خود دارند، بنابراین در استراتژی جستجو ضعیف عمل می‌کنند.
5. نسبت به تحلیل و ارزیابی آن اطلاعاتی که به دست آورده‌اند، سواد اطلاعاتی اندکی دارند.
6. بیشترین اولویت آنان در استراتژی جستجو، استفاده از زبان طبیعی است، علیرغم این‌که استفاده از کلیدواژه‌ها و اصطلاح‌نامه‌های تخصصی ممکن است مؤثرتر باشند.
7. آنان به‌ندرت لیست بلندبالایی از نتایج جستجو را مورد ارزیابی قرار می‌دهند و اغلب به پرینت گرفتن از چند صفحه ابتدایی نتایج و آن هم بر اساس یک نگاه مروری اکتفا می‌کنند.
8. چالش مهم‌تر این‌که نسل‌های پیشین مثل نسل X و Y، از رفتار اطلاعاتی نسل گوگل تبعیت می‌کنند و ناخودآگاه این رفتار جستجوی اطلاعاتی غیراصولی، به نسل‌های قبل هم القاء می‌شود.
9. کتابداران بایستی با تمام این چالش‌های کاربران آن هم در فضای دیجیتال مقابله کنند؛ چرا که این نسل هرگز حاضر به استفاده از محمل‌ها و فناوری‌های سنتی نیست.

نتیجه‌گیری

بر اساس تفاسیر حرفه‌ای، نوشتارها و سخنرانی‌های ارائه شده، فناوری اطلاعات و ارتباطات، بیشترین تأثیر خود را بر روی جوانان به‌جای گذاشته است و مهم‌تر این‌که حضور همه جانبه فناوری در زندگی آنان منجر به بهبود مهارت‌های سواد

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

اطلاعاتی از قبیل جستجوی اطلاعات، بازیابی، ارزیابی و تحلیل اطلاعات نشده است و این مسئله بسیار محرز و قابل تأمل است. در حقیقت، همه ما نسل گوگل هستیم، جوان و پیر، استاد و دانشجو و معلم و کودک. علاوه بر این، ما باید بیشتر درباره آنچه اتفاق افتاده است، نگران باشیم نه آنچه اتفاق خواهد افتاد، زیرا ما هر روز که از خواب بیدار می‌شویم، متوجه می‌شویم که یک تغییر اساسی جدید دیگر در نحوه جستجو و خواندن اطلاعات رخ داده است و هنوز تأثیر این تغییرات توسط ارائه‌دهندگان و پژوهشگران اطلاعات قابل درک نیست. (Naughton, 2008)

پانویس:

[۱]. https://sokanacademy.com
[۲]. "hopping and bouncing"

منابع

- Rowlands, I. Nicholas, D. Williams, P. Huntington, P. Fieldhouse, M. Gunter, B. ... & Tenopir, C. (2008, July). The Google generation: the information behaviour of the researcher of the future. In Aslib proceedings (Vol. 60, No. 4, pp. 290-310). Emerald Group Publishing Limited.
- Frand, J.L. (2000), "The information-age mindset: changes in students and implications for higher education", EDUCAUSE Review, Vol. 35 No. 5, pp. 15-24, available at: educause.edu/ir/library/pdf/ERM0051.pdf (accessed 12 February 2008).
- Naughton, J. (2008), Thanks, Gutenberg – But We're too Pressed for Time to Read, available at: www.guardian.co.uk/media/2008/jan/27/internet.pressandpublishing

نویسنده:سمیه پناهی

مشخصات استناددهی به این مقاله

نویسنده(ها):	سمیه پناهی
عنوان مقاله:	چالش‌های کتابداران در رویارویی با نسل گوگل
عنوان مجله:	کتابدار ۲.۰ –(عنوان لاتین: i-Kitابdار 2.0)
دوره مجله(Vol):	۵
شماره مجله(Issue):	۴
سال(Year):	۱۳۹۸
شناسه دیجیتال(DOI):	
لینک کوتاه:	http://lib2mag.ir/10441

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.